

VEILIG NAAR DE

Toegankelijkheid van de openbare ruimte en publieke voorzieningen voor personen met beperkte mobiliteit (PBM), krijgt terecht steeds meer aandacht. In het kader van "Gelijke Kansen" zijn er op dit vlak door de Gewestelijke Overheden, in samenwerking met allerlei overheidsdiensten, studiebureaus, werkgroepen en belangenorganisaties heel wat initiatieven genomen en aanbevelingen gepubliceerd.

De richtlijnen, regelgeving en wetgeving met betrekking tot blindegeleideroutes en aangepaste oversteekplaatsen zijn ons min of meer bekend uit diverse brochures en vademecums. Architecten, gemeentelijke technische diensten en stadplanners betrokken bij de (her)aanleg van de openbare ruimte vragen zich af wat dit concreet betekent aan voorschriften voor ontwerpen en bestekken.

GEWESTELIJKE MATERIE: MIND THE GAP!

In België heeft elk gewest zijn eigen wetgeving: er is een Vlaamse, een Brusselse en een Waalse wetgeving die elk op zich andere richtlijnen geven voor het toegankelijk maken van gebouwen en/of de omgeving.

In tegenstelling tot Brussel en Wallonië heeft het Vlaams Gewest de federale wet van 1975 nog niet geactualiseerd. Op dit ogenblik is het Vlaams Gewest echter, in samenwerking met het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid 'ENTER vzw', aan het werken aan een stedenbouwkundige verordening die de nodige voorschriften zal bevatten om de toegankelijkheid van al dan niet bebouwde onroerende goederen of delen ervan toegankelijk voor het publiek, tot installaties en wegen voor personen met een verminderde beweeglijkheid te garanderen. Het is de bedoeling dat deze verordening van kracht wordt gemaakt in het voorjaar van 2008.

WETGEVING BRUSSEL

In tegenstelling tot het Vlaams Gewest heeft het Brussels Gewest de federale wet van 1975 reeds geactualiseerd, nl. in 'het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot goedkeuring van de Titels I tot VIII van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, van toepassing op het volledige grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Titel IV: Toegankelijkheid van gebouwen voor personen met beperkte mobiliteit - Titel VII: De wegen, de toegangen ertoe en de naaste omgeving ervan - 21 november 2006'.

WETGEVING WALLONIË

Net zoals het Brussels Gewest heeft ook het Waals Gewest de federale wet van 1975 geactualiseerd, nl. in het 'Besluit van de Waalse Regering tot wijziging van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium wat betreft de bereikbaarheid en het gebruik van ruimten en gebouwen of gedeelten van gebouwen die voor het publiek of voor gemeenschappelijk gebruik bestemd zijn, door personen met verminderde beweeglijkheid - 25 februari 1999', gewijzigd door het 'Besluit van de Waalse Regering tot wijziging, in het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium, van het algemeen reglement op de bouwwerken wat betreft de ruimten en gebouwen of gedeelten van gebouwen die bestemd zijn voor het publiek of voor gemeenschappelijk gebruik en hun toegankelijkheid voor en gebruik door personen met verminderde beweeglijkheid - 25 januari 2001'.

Websites wetgeving

Via volgende websites kan u ook zelf de wetgeving opzoeken

- Wetgeving: www.codex.vlaanderen.be
- Wetgeving: www.juridat.be
- Wetgeving verkeer: www.wegcode.be
- Wetgeving Europa: www.eur-lex.europa.eu

VOORSCHRIFTEN VOOR BESTEKKEN

Oriëntatie, geleiding en waarschuwing van blinden en slechtzienden.

Personen met visuele beperkingen hebben nood aan geleiding en oriënteringspunten op hun route.

Door in een vroeg stadium bij de (her)aanleg van het openbaar domein rekening te houden met de specifieke behoeften, kan de ontwerper zoveel mogelijk natuurlijke gidslijnen creëren of herstellen en deze verder aanvullen met kunstmatige geleidelijnen.

De natuurlijke gidslijn is een obstakelvrije looproute met een ononderbroken karakter.

Zo'n natuurlijke gidslijn kan bestaan uit:

- een continu doorlopende bebouwing bvb. de gevellijn
- een structuurcontrast van het bestratingsmateriaal bvb. kasseien en vlakke natuursteen
- opstaande randen bvb. afboordingen, terras, ...
- de overgang tussen verharding en perk of grasmat
- een afwijkende afwerking van het loopoppervlak.

Als er met de omgevingselementen niet voldoende geleiding en waarschuwing gegeven kan worden, of wanneer er een acuut gevaar optreedt zoals bij drukke kruispunten, stationsomgevingen met oversteekplaatsen, opstapplaatsen, ... gaat de ontwerper gebruik maken van kunstmatige geleidelijnen en podotactiele tegels.

DE SOORTEN PODOTACTIELE TEGELS

Podotactiele tegels zijn voelbaar met de voet of blindenstok of kunnen ook visueel opgemerkt worden door het sterke kleurcontrast:

1. Ribbeltegels duiden de juiste looprichting aan. Ze zijn meestal in wit beton. Er zitten groeven in, die de looprichting volgen. Deze tegels bestaan in binnen- en buitenuitvoering, meestal beton. Een kunstmatige ribbellijn wordt aangelegd op plaatsen waar een natuurlijke gidslijn ontbreekt. Natuurlijke gidslijnen zijn muren, opstaande randen, hekken etc., die de visueel gehandicapte met de witte stok kan aanraken.
2. De waarschuwingsmarkering wordt gevormd door noppentegels in wit beton, rubber of metaal. Ze zijn bedoeld om slechtzienden te waarschuwen voor een gevaar, bijvoorbeeld een oversteekplaats, een dalende trap of een perronrand. De noppen worden geschrapt geplaatst op de ribbeltegels, zodat de overgang duidelijk aangevoeld wordt.

Geleideroute met ribbeltegels en zwarte informatietegels.
Foto: Voetgangsbeweging VZW.

OVERKANT

- Informatietegels signaleren belangrijke punten die niet gevaarlijk zijn. Ze zijn gemaakt van rubber. Ze worden gebruikt om bij een bushalte de instap aan te duiden, om een aftakking van een geleidelijn te signaleren of als infotegel, bijvoorbeeld aan de ingang van een belangrijk openbaar gebouw zoals het gemeentehuis met al dan niet een auditieve informatiepaneel.
- Het legplan bevat de gedetailleerde, uitgetekende situatieschets met de verschillende zones, voorzieningen, type podotactiele tegels met bijhorende legende en afmetingen, ...

SPECIFICATIES VOOR BESTEKTEKSTEN

Bij de keuze van de materialen zal de ontwerper rekening houden met volgende criteria:

- de tegels moeten podotactiel zijn, d.w.z. snel herkenbaar door contact met de voeten of de blindenstok.
- ze moeten voldoende soepelheid hebben als contrast met de hardheid van de omliggende wegverharding, zonder sporen te behouden van tijdelijke belastingen, ruw (slipvrij, ook bij regen).
- contrasterend ten opzichte van de omgeving, maar niet weerspiegelend (kleur)
- duurzaam (bestand tegen vorst, regen, UV, ...)
- slijtvast (hakken, ...)
- bestand tegen licht verkeer
- uitvoering mogelijk volgens de gebruikelijke aanlegmethodes met voorgeschreven ondergrond en voegen die een integratie in de trottoirverharding mogelijk maken.
- met gelijkaardig onderhoud als de gewone trottoirstenen. ◀

Literatuurlijst

- Vademecum personen met beperkte mobiliteit in de openbare ruimte. Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Bestuur Uitrusting en Vervoer - Ruimten - Mobiliteit - BCBS (januari 2006)
- Naar een integraal toegankelijk openbaar domein. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement Leefmilieu en Infrastructuur - Administratie Wegen en Verkeer - Afdeling Verkeerskunde. (D/1999/3241/214).
- Vademecum voetgangersvoorzieningen. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement Leefmilieu en Infrastructuur - Administratie Wegen en Verkeer - Afdeling Verkeerskunde. (D/2003/3241/114).
- Toegankelijkheid van voetpaden. vzw Toegankelijkheidsbureau, Koorstraat 1, 3510 Kermt

Websites

www.anh.be
www.entervzw.be
www.gelijkekansen.be
www.mobielvlaanderen.be
www.toegankelijkheidsbureau.be
www.toegankelijkvlaanderen.be
www.steunpuntstraten.be
www.well-come.be

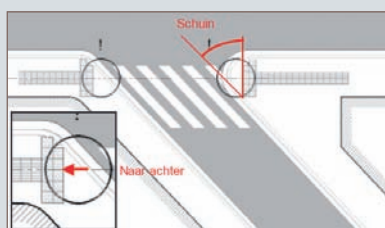
Case studies

Een zeer complete brochure met heldere richtlijnen en veel praktijkvoorbeelden is deze van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Aan de hand van praktijkgevallen worden reële situaties besproken en geïllustreerd. De voorgestelde oplossingen worden vaak uitvergroot om de onderliggende gedachtegang duidelijk te maken.

Voorbeeld

De voorzieningen voor PBM (personen met beperkte mobiliteit) op basis van de as van deze oversteekplaats voor voetgangers heeft volgende nadelen:

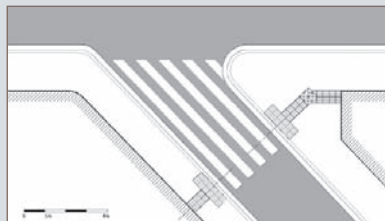

- de noppentegels situeren zich te ver van de boordstenen van de voetpad. De PBM kunnen met hun stok de rand van het trottoir niet voelen waardoor ze moeilijk het gevaar kunnen inschatten.
- de PBM die van de zijweg komen, kunnen verward raken doordat de noppentegels de doorgang tot het trottoir doorbreken

en ze zich moeten afvragen vanwaar het risico komt.

- de PBM die van de zijweg komen, worden misleid aangezien ze als ze willen oversteken om de hoek van het gebouw moeten lopen om de geleidelijn te vinden en dan op hun stappen moeten terugkeren.

Oplossing

De voorzieningen voor PBM worden verplaatst en de oversteekplaats voor voetgangers wordt verbreed zodat het voetgangerstraject voor alle voetgangers samenvalt.

Naast duidelijke voorschriften worden ook veel foto's met goede en "foute" voorbeelden getoond. Aanbevolen zowel voor de ontwerper, bestekschrijver als uitvoerder!

Facet Werkproces

DEEL 9 BUITENINRICHTING EN BUITENINFRASTRUCTUURWERKEN
LOT 97 WEGEN EN PADEN
 97.40.-- BUITENVERHARDINGEN
 97.49.00. SPECIALE TEGELS EN VERHARDINGEN
 97.49.10._ 873.1-- Verhardingen met geleideroutes voor slechtzienden, podotactiele tegels o.b.v. rubber / beton 14-06-07 RUBET

Volgnr. 1

Securiton® - Rubber-betontegels type waarschuwingstegels

Volgnr. 2

Securiton® - Rubber-betontegels type informatietegels

Volgnr. 3

- Geleide betontegels voor het aanduiden van de looprichting

Volgnr. 4

Securiton® [vervolg] - Bestratingsbed

Zie www.bestekservice.be/rubet
www.securitontegels.be